Arbedsite
(Gent, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2017A111
Januari 2017

ARCHEOLOGIENOTA MET BEPERKTE SAMENSTELLING

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Clara Thys, Aaron Willaert
Wetenschappelijke begeleiding: Dieter Demey, Janiek De Gryse

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2017
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek 4

1.1 Beschrijvend gedeelte 4

1.1.1 Administratieve gegevens 4

1.2 Onderzoeksopdracht 6

1.2.1 Onderzoekskader 6
1.2.2 Ruimtelijke situering 6
1.2.3 Juridische context 7
1.2.4 Randvoorwaarden 7
1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein 7
1.2.6 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief 8
..... 10
1.2.7 Onderzoeksmethode- en strategie 10
1.2.7.1 Methode 10
1.2.7.2 Fysisch geografische situatie 10
1.2.7.3 Bekende archeologische vindplaatsen 11
1.2.7.4 Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader 11
1.2.7.5 Verstoringshistoriek 11
1.2.7.6 Algemene wetenschappelijke advisering en advies van specialisten 11

1.3 Doorslaggevende aspect 12

1.3.1 Verstoringshistoriek 12
1.3.1.1 Beschrijving van de gekende archeologische waarden 18

1.4 De datering en interpretatie van het onderzochte gebied 21

1.5 Gemotiveerde advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen 21

Deel 3: Bibliografie 22

Deel 4: Bijlagen 23

FIGURENLIJST (2017A111)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadasternummers (Bron: Geopunt).....5
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).....5
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2015 (Bron: Geopunt) 7
Figuur 4: 3D weergave van de geplande werken.....8
Figuur 5: huidige toestand van het projectgebied. 9
Figuur 6: huidige toestand van het projectgebied. 10
Figuur 7: Uitgevoerde boringen in functie van staalname voor historische verontreinigingen.....13
Figuur 8: Uitgevoerde sonderingen voor het geotechnisch onderzoek.....14
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt) 15
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt) 15
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).....16
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).....16
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2015 (Bron: Geopunt) 17
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).....18
Figuur 15: projectgebied, CAI polygonen en proefsleuvenonderzoek uit 2015 op de topografische kaart. 20

TABELLENLIJST (2017A111)

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek. 4
Tabel 2: Overzicht van de aanwezige CAI. 18

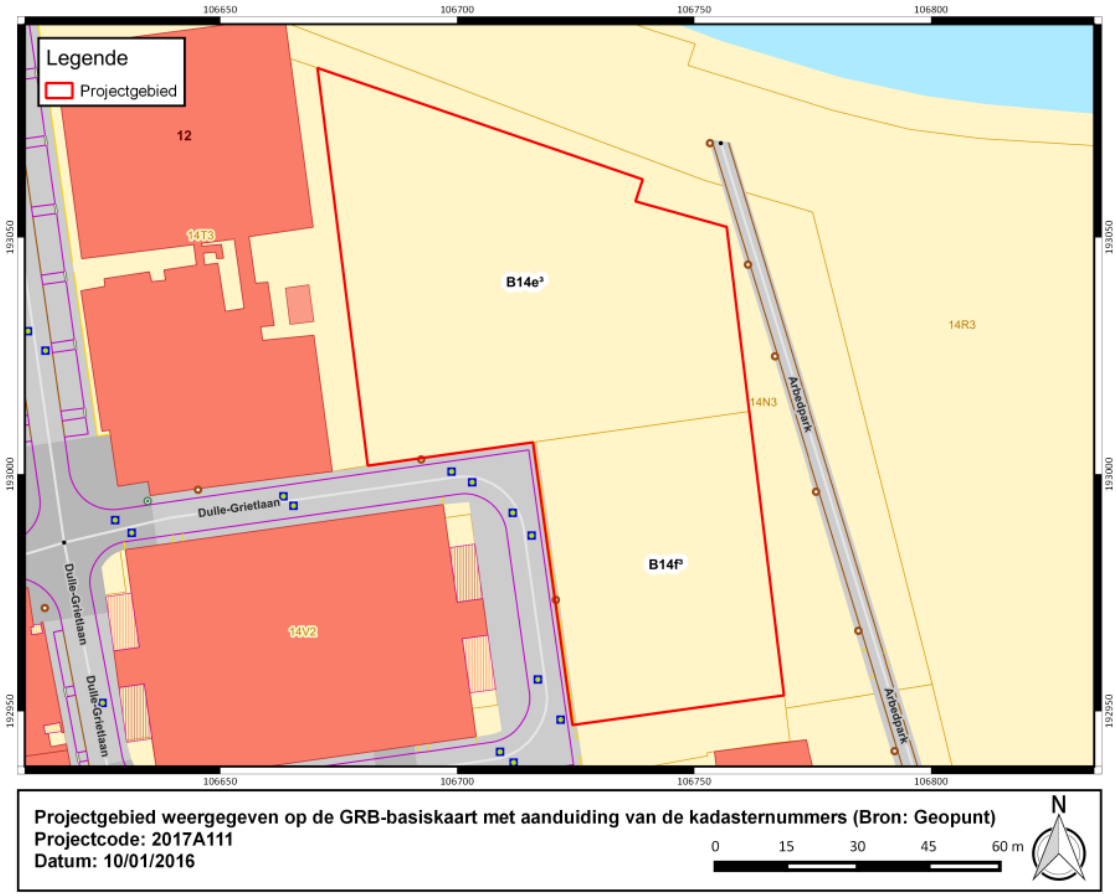
Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

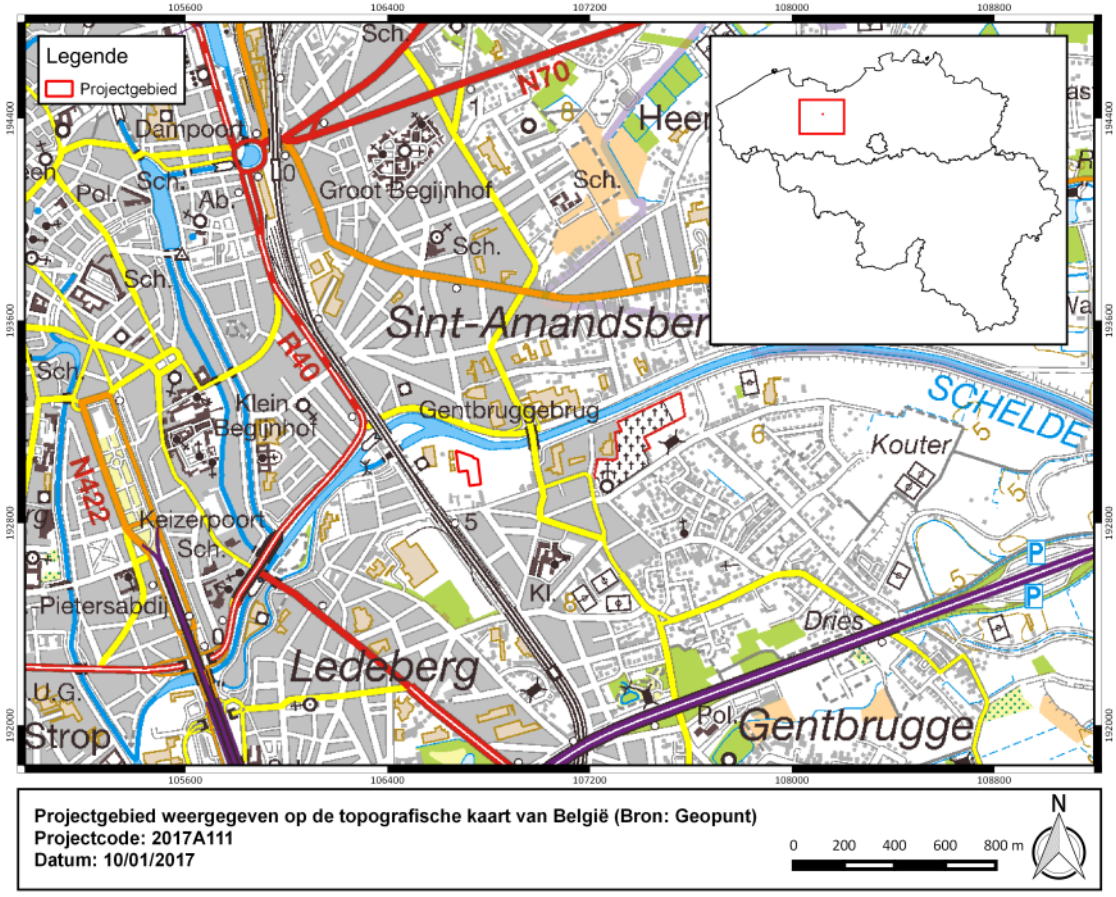
1.1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Gent
	Deelgemeente	Gentbrugge
	Postcode	9050
	Adres	Arbedpark
	Toponiem	Arbedsite
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X_{min} = 106615 Y_{min} = 192939 X_{max} = 106840 Y_{max} = 193095
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Gent, Afd. 22, Sectie B, nr's: 14^{e3}, $14f^{3}$ Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Janiek De Gryse (erkend archeoloog) Dieter Demey (projectleider archeologie) Clara Thys (archeoloog) Joren De Tollenaere (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	nvt	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadasternummers (Bron: Geopunt)

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt)

1.2 Onderzoeksopdracht

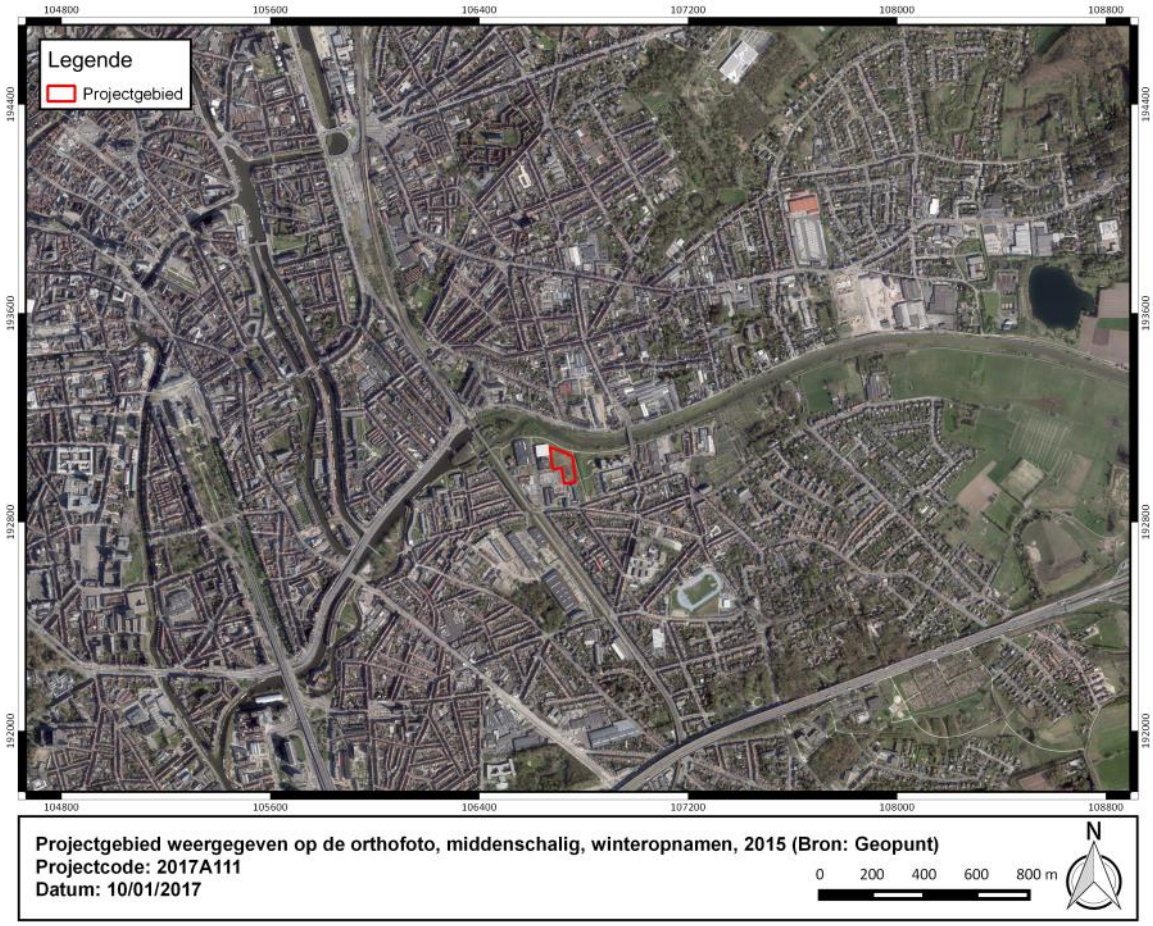
1.2.1 Onderzoekskader

Aanleiding van onderhavig bureauonderzoek vormt de geplande bouw van twee assemblagehallen te Gentbrugge, Oost-Vlaanderen. Het projectgebied wordt in deze studie Arbedsite Gentbrugge genoemd.
Met onderhavig bureauonderzoek wordt de eerste stap gezet van archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een bekrachtigde archeologienota en aldus de behartiging van de archeologische belangen binnen de planrealisatie conform het actueel Vlaams erfgoedbeleid.
Het archeologisch vooronderzoek betracht vooreerst archeologische artefacten en sites op te sporen binnen de grenzen van projectgebied Arbedsite Gentbrugge. Finaal formuleert het archeologisch vooronderzoek een beargumenteerde inschatting van het potentieel voor kennisvermeerdering van eventueel aanwezige archeologische resten binnen de grenzen van het projectgebied en hoe hiermee om te gaan in het kader van de planuitvoering.
Een dergelijke inschatting kan gebeuren na het beantwoorden van de volgende onderzoeksvragen:
- Wat is op basis van de bestaande bronnen, het archeologisch potentieel van het projectgebied?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische sites?
- Indien niet, kan de afwezigheid van indicaties op basis van de resultaten van het bureauonderzoek verklaard worden?
- Indien wel, kan op basis van bestaande bronnen bepaald worden wat de aard, datering en bewaring is?
- Wat is de verstoringshistoriek van het plangebied en welke invloed heeft dit op het archeologisch potentieel van het terrein?
- Welke impact hebben de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site?

Er werd gekozen voor de opmaak van een archeologienota met beperkte samenstelling omwille van de verstoringshistoriek van het projectgebied.

1.2.2 Ruimtelijke situering

Het projectgebied is gelegen in Gentbrugge, deelgemeente van de stad Gent in de provincie Oost-Vlaanderen. Gentbrugge is een zuidoostelijke voorstad van Gent dat van noord tot zuidoost wordt omschreven door een bocht van de Schelde die tevens de grenst vormt met de gemeenten Sint-Amandsberg, Destelbergen en Heusden. Het onderzoeksterrein is omgeven door de Schelde, het Arbedpark en de Dulle Grietlaan. De dorpskern van Gentbrugge situeert zich ca. 750 meter ten zuidoosten. De dorpskern van Gent (Korenmarkt) situeert zich ca. 3,5 km ten noordwesten.

Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2015 (Bron: Geopunt)

1.2.3 Juridische context

Het projectgebied bevindt zich volgens het gewestplan in zone bestemd als industriegebied. Het bevindt zich noch in een beschermde archeologische site, noch in een vastgestelde archeologische zone, noch in een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 5000 m^2 of meer bedraagt.

De ingreep in de bodem van het plangebied in kwestie bedraagt meer dan 5000m^2; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Arbedsite Gentbrugge werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

1.2.6 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief

Exacte oppervlakte van het projectgebied: 7.791m²

De opdrachtgever plant de realisatie van twee assemblagehallen verbonden door een verharde open laad-en loszone met bovenliggend kantoorvolume in L-vorm.
Het terrein is voornamelijk vlak met een klein niveauverschil van 60cm tussen voetpad aan straat en fiets-en wandelpad rechts aan de andere kant van het terrein, verder hellend naar boven naar jaagpad op dijk. Bijna het volledige terrein wordt bebouwd en dus genivelleerd tot pas +30cm om daarop de vloerplaten te kunnen aanvatten en dus de pas van +60cm aan te nemen.

1. Funderingen: er wordt onder elke kolom een paalfundering tot op draagkrachtige grond op 8m diepte, totaal +/- 95 stuks met diameter 40 à 50cm/paal. Zie grondplan, een funderingsplan is nog niet voor handen. (15 m² verstoring door alle palen)
   De nulpas wordt 60cm boven straatniveau voorzien ifv vlotte de laad-en loszone voor beide assemblagehallen. Verdeelbalken half in de grond (max 30cm) en betonplaat bovenop genivelleerd terrein.
2. Kelders: er worden géén kelders voorzien
3. Liftput: er wordt 1 liftput voorzien (met nul-pas op +60cmtov straat), 160cm diep -60cm = 100cm in de grond. Oppervlakte uitgraving: 1.8x2.05m, aan inkomsas, zie grondplan.
4. Helling laad en loszone dmv laadkade (met nul-pas op +60cm tov straat), 160cm diep – 60cm = 100cm in de grond op diepste punt. Zie plan. 10m breed en 20m lang, dus 200m² 1m uitgraving.
5. Leidingen: vermits de nulpas 60cm boven de straat wordt voorzien is er weinig tot geen uitgravingen nodig onder het gebouw. Aan de straat gaan we dan duiken tot aan de openbare riolering. We sluiten aan op twee plaatsen aan de straat (2 loodsen).
   Zie opmetingsplan: aansluiting hoofdinkom: pas openbare riolering DWA vloei 2.35m onder straatpas, RWA vloei 1.75m onder straatpas. Aansluiting kleine loods DWA vloei 3,3m onder straatpas, RWA vloei 2.35m onder straatpas.
6. Buffering regenwater: uit een eerste watertoets dienen we een buffervat te voorzien van 155m². Omdat we bijna het hele terrein bebouwen en het om grote dakoppervlaktes gaat, zouden we dit voorzien tussen de 2 gebouwen naast de loading bays, 1 m diep uit te graven.

Voor een visualisatie van de geplande werken; zie bijlage 1 (grondplan) en bijlage 2 (secties).

Figuur 4: 3D weergave van de geplande werken.

Figuur 5: huidige toestand van het projectgebied.

Figuur 6: huidige toestand van het projectgebied.

1.2.7 Onderzoeksmethode- en strategie

1.2.7.1 Methode

Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek. Bij het raadplegen van dit bronnenmateriaal is gebleken dat er doorslaggevende elementen zijn die een archeologische vrijgave van het terrein vooropstellen. Om die reden werd enkel het relevante kaartmateriaal opgemaakt en bijgevoegd in deze archeologienota met beperkte samenstelling.

1.2.7.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen. De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad van het archeologische erfgoed.
Volgend kaartmateriaal werd geconsulteerd t.b.v. de aardkundige analyse van de projectlocatie:

- Tertiair geologische kaart van Vlaanderen
- Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart
- Geomorfologische kaart

1.2.7.3 Bekende archeologische vindplaatsen

Dit wijst op vindplaatsen waar de fysieke neerslag van menselijke activiteiten uit het verleden reeds werd vastgesteld en gedocumenteerd. Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd.

1.2.7.4 Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties.
Om bij deze casus inzicht te verwerven over de archeologische indicatoren in het plangebied werd onderstaand historisch kaartmateriaal geanalyseerd:

- Plan van Jacob van Deventer, 1558
- Sanderuskaart, 1641
- Ferrariskaart, 1771-1777
- Vandermaelenkaart, 1848-1854
- Topografische kaart 1917

Op basis van dit kaartmateriaal kan het landgebruik vanaf de tweede helft van de 16de eeuw vastgesteld worden en de eventuele gevolgen ervan op het archeologisch bodemarchief ingeschat worden.
Deze gegevens werden aangevuld met informatie afkomstig uit archeologische en historische literatuur, daarnaast is ook gebruik gemaakt van data over de lokale toponymie en geschiedenis.
De keuze van de bronnen is gebaseerd op graad van relevantie en toegankelijkheid.

1.2.7.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van de planlocatie bepaalt in belangrijke mate de gaafheid en bewaringsgraad van het archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, verslagen van bodemonderzoeken of informatie uit de aardwetenschappelijke kaarten een grote rol spelen bij het correct inschatten van de aanwezigheid en van de bewaringstoestand van de archeologische resten.

1.2.7.6 Algemene wetenschappelijke advisering en advies van specialisten

Het advies van Dieter Demey werd ingewonnen ivm de potentiële kennisvermeerdering bij eventueel archeologisch onderzoek van het projectgebied.

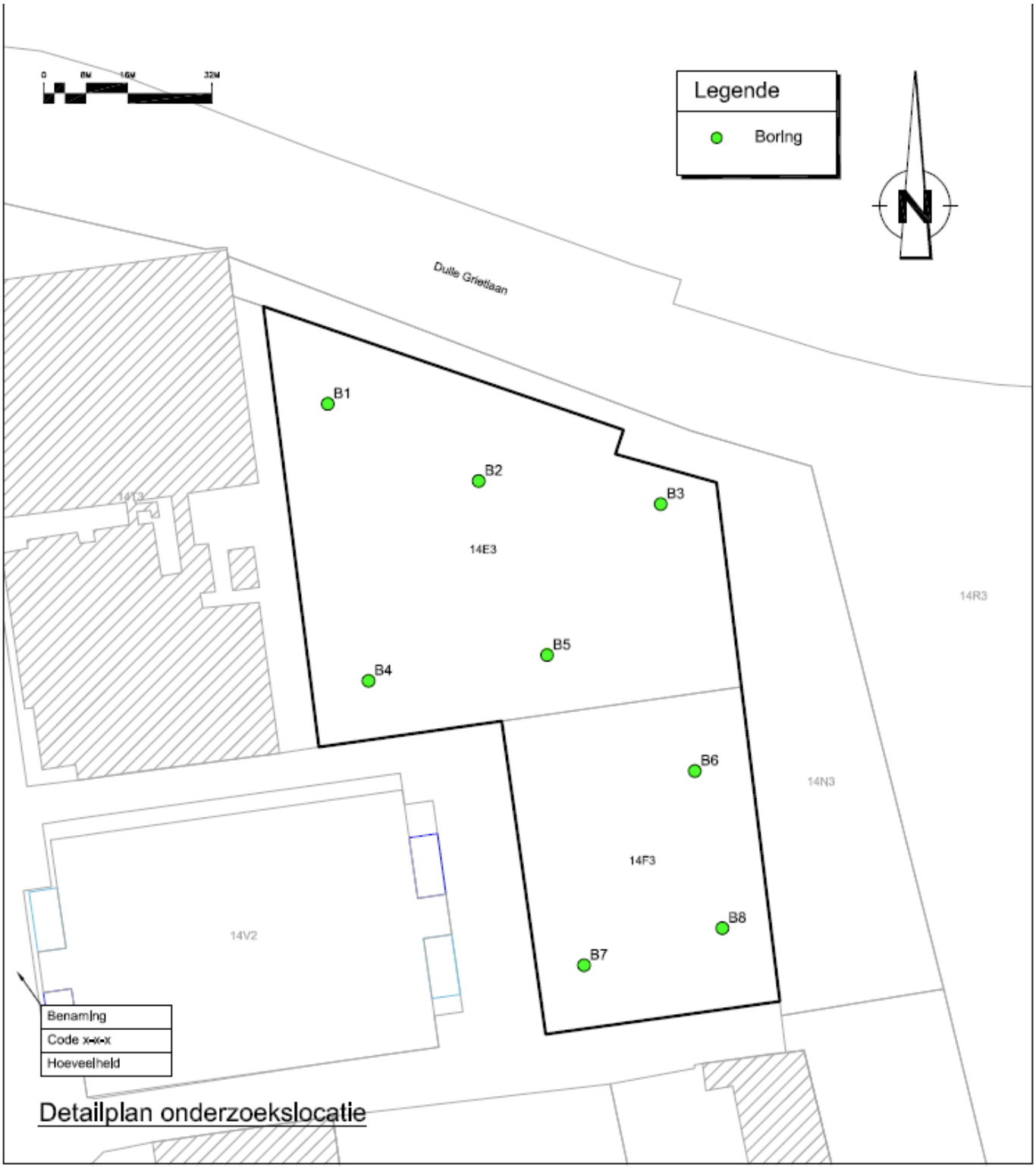
1.3 Doorslaggevende aspect

In het geval van projectgebied 'Arbedsite Gentbrugge' wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd. Het doorslaggevende argument daarvoor is de verstoringshistoriek van het projectgebied.

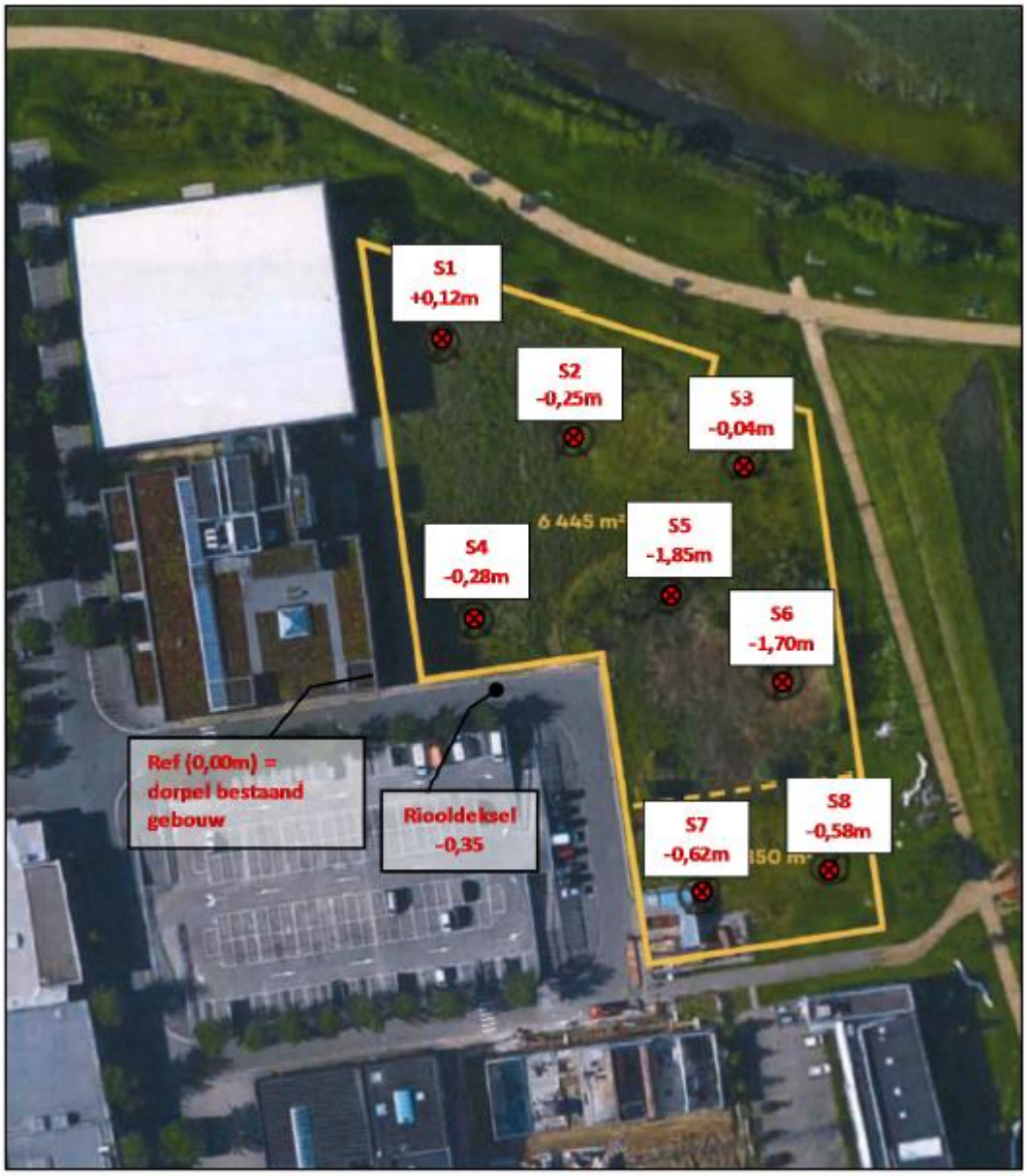
1.3.1 Verstoringshistoriek

Er is een duidelijke evolutie merkbaar tussen de orthofoto van 1971 en deze van 2015. Op de orthofoto's van 1971 en 1979-1990 is het onderzoeksterrein quasi volledig bebouwd. Op de orthofoto van 2000 is deze bebouwing verdwenen. De orthofoto's van 2000-2003 en 2009-2011 tonen aan dat er werkzaamheden hebben plaatsgevonden op het terrein. Het projectgebied heeft een zwaar industrieel verleden en werd gesaneerd en opgehoogd om opnieuw te kunnen gebruiken. Gezien het industrieel verleden is er een bodemsanering uitgevoerd wegens het overschrijden van de waarden voor minerale olie, PAK en zware metalen. Uit het EEO (eindevaluatieonderzoek) blijkt dat de gebruikte bodemsaneringsmethodes een combinatie zijn van een uitgraving van de bodem en een pump-and-treat methode voor het grondwater. Er is tussen 8000 en 12000 ton (ca. 6666 m³ en 10000 m³ volume) grond afgegraven en resulteert in een vlakdekkende afgraving tussen 1,5 en 2 m. Deze resultaten worden bevestigd door zowel een grondmechanisch onderzoek als een staalname in functie van historische vervuiling uitgevoerd in 2016. Uit de boringen voor staalname voor historische vervuiling is tot 2 m-mv geboord waarbij in 7 van de 8 boringen (niet in B2) puinhoudende sedimenten zijn aangeboord tot 2 m-mv. Bij het grondmechanisch onderzoek zijn sonderingen uitgevoerd waarbij er tussen 2,4 m -mv (S2) en 4 m-mv (S4) een losgepakt sediment gevonden is wijzende op een mogelijke aanvulling of geroerde grond.[1]

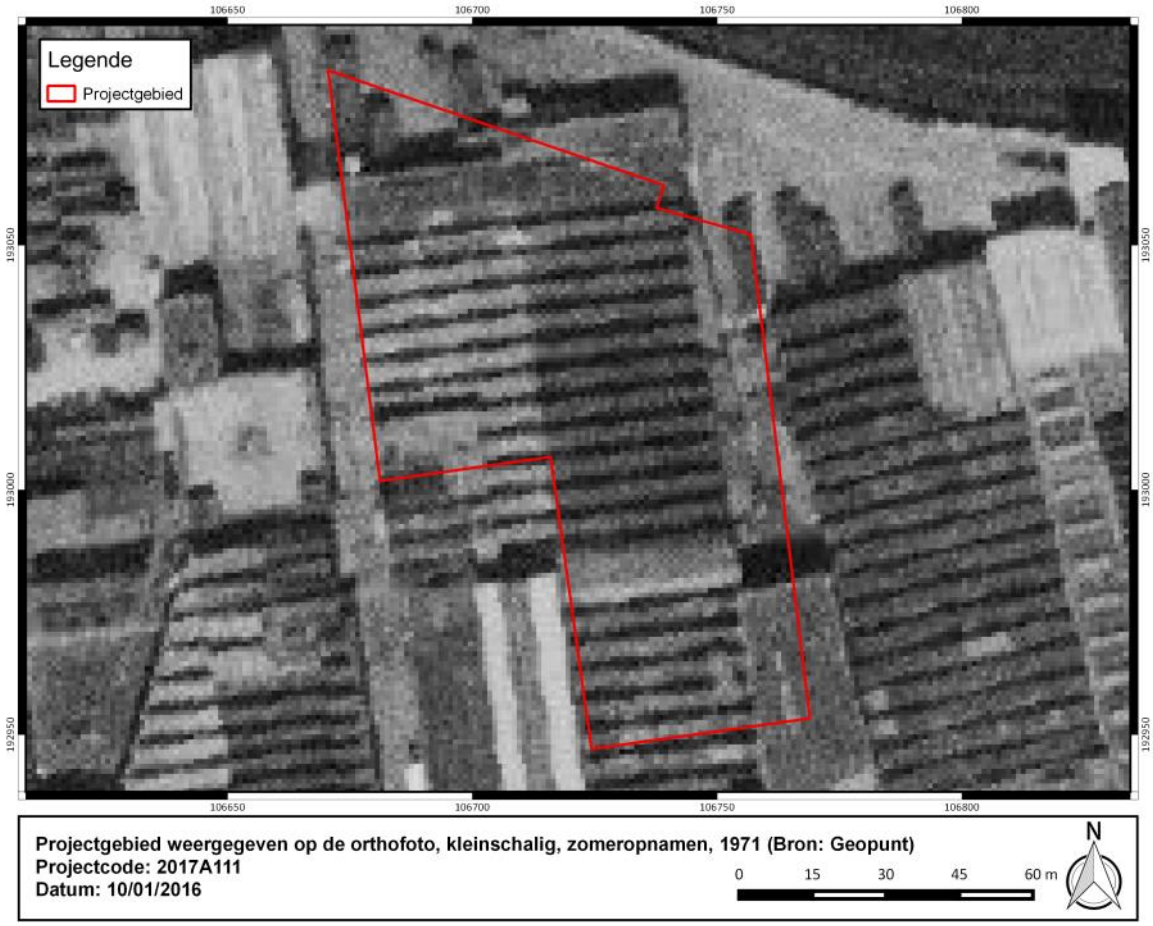
[1] Geotechnica, nota 2016-ZO-1898, staalname i.f.v. eventuele historische vervuiling, 18/11/2016. Geotechnica, rapport : 7836.1, Arbedsite Gentbrugge, 07/12/2016.

Figuur 7: Uitgevoerde boringen in functie van staalname voor historische verontreinigingen.

Figuur 8: Uitgevoerde sonderingen voor het geotechnisch onderzoek.

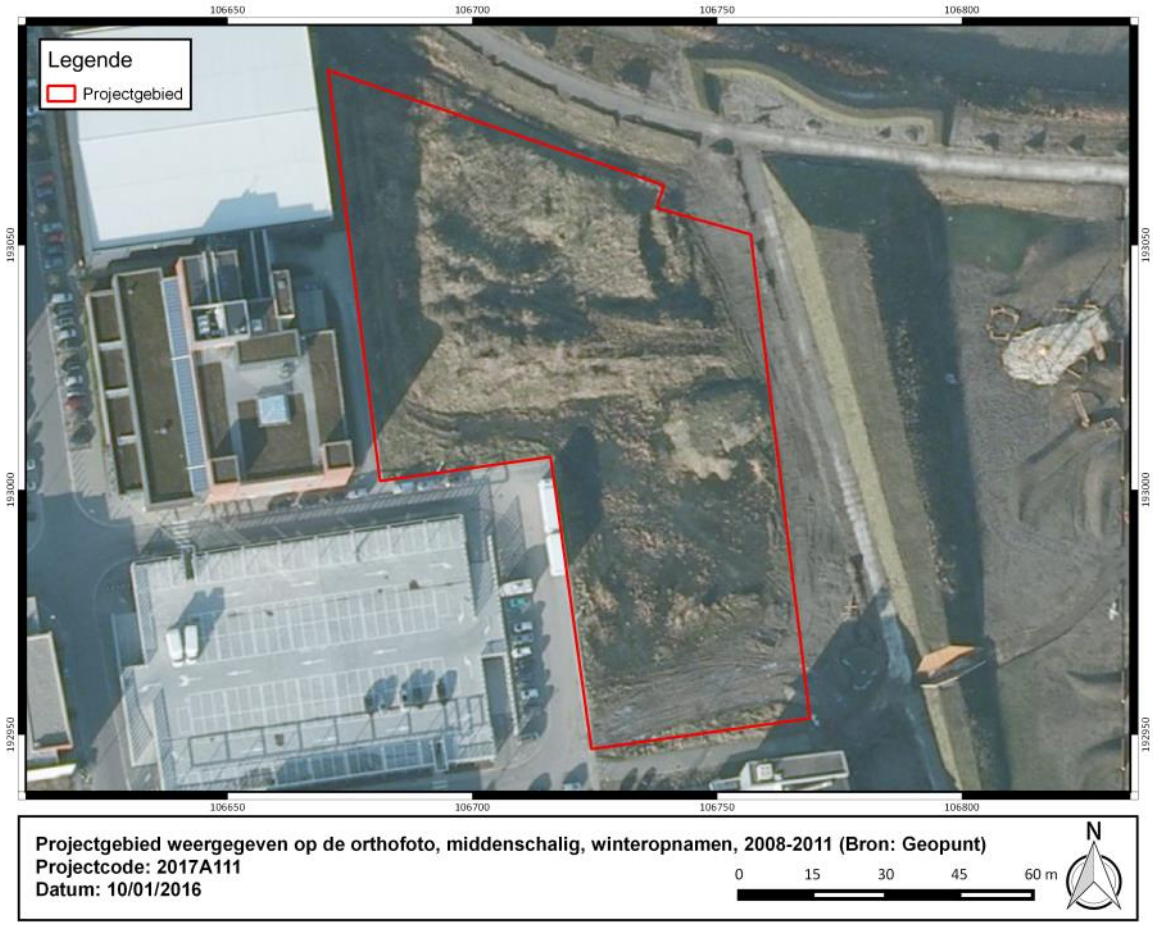
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt)

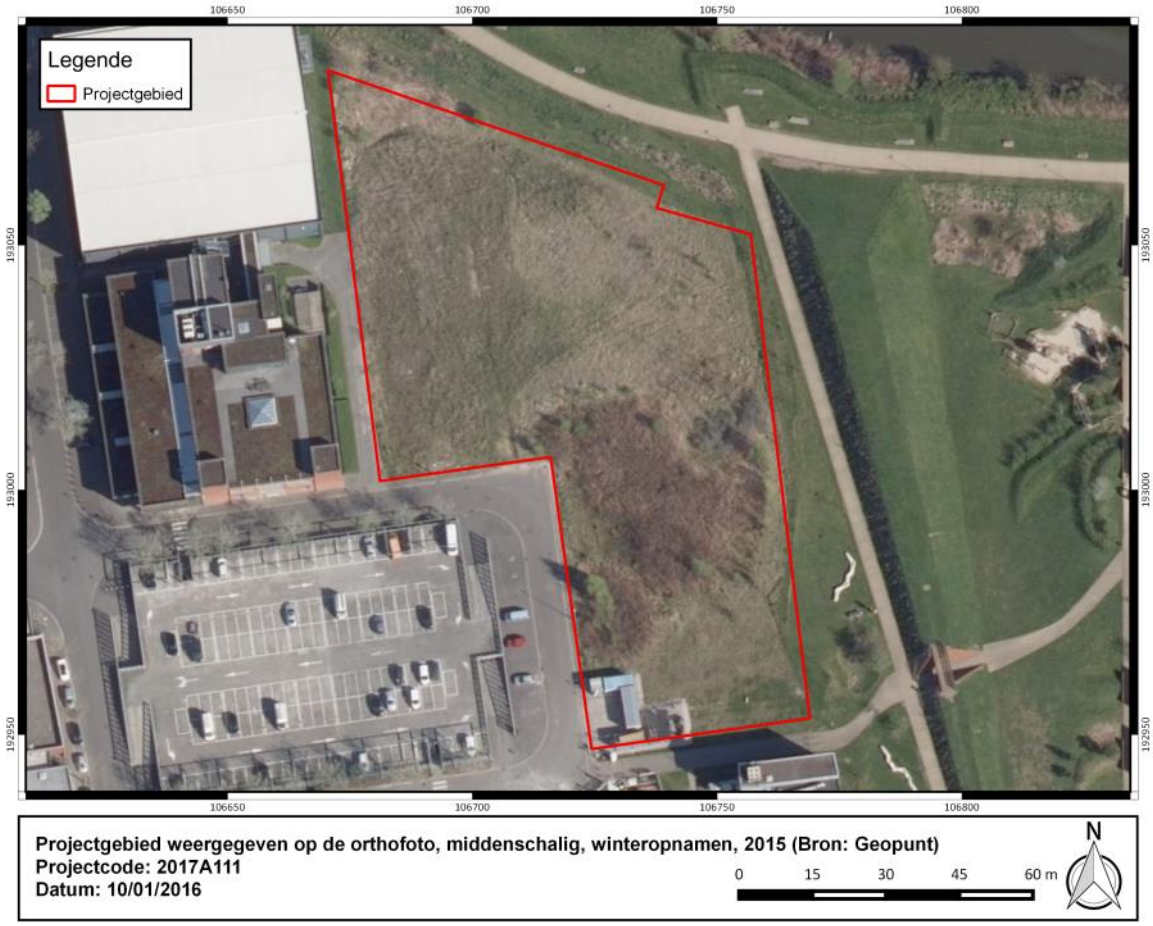
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt)

Figuur 11: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt)

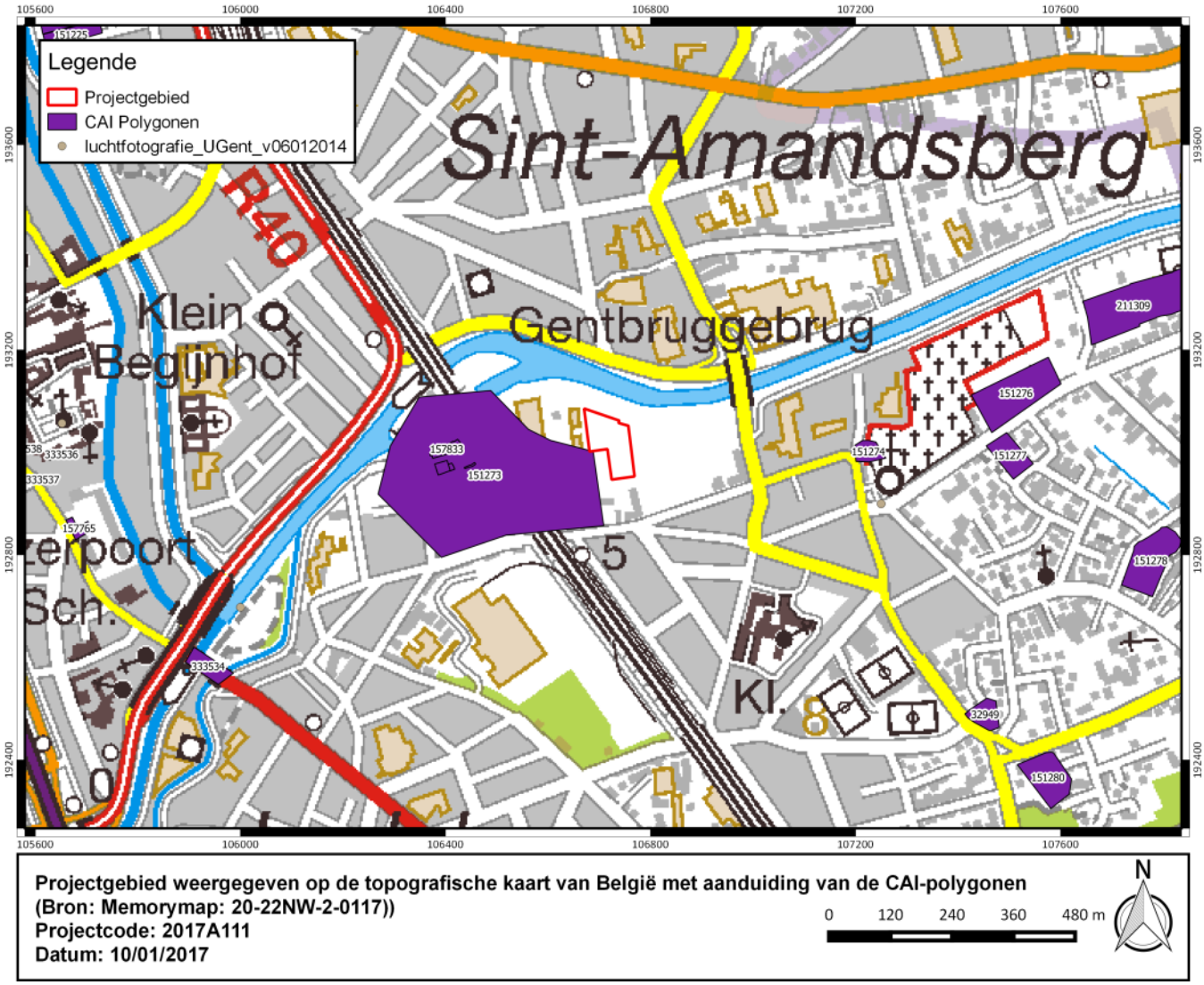
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt)

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschalig, winteropnamen, 2015 (Bron: Geopunt)

1.3.1.1 Beschrijving van de gekende archeologische waarden

Voor het onderzoeksgebied werden in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) van Onroerend Erfgoed in de nabije omgeving volgende archeologische (indicatieve) waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld:

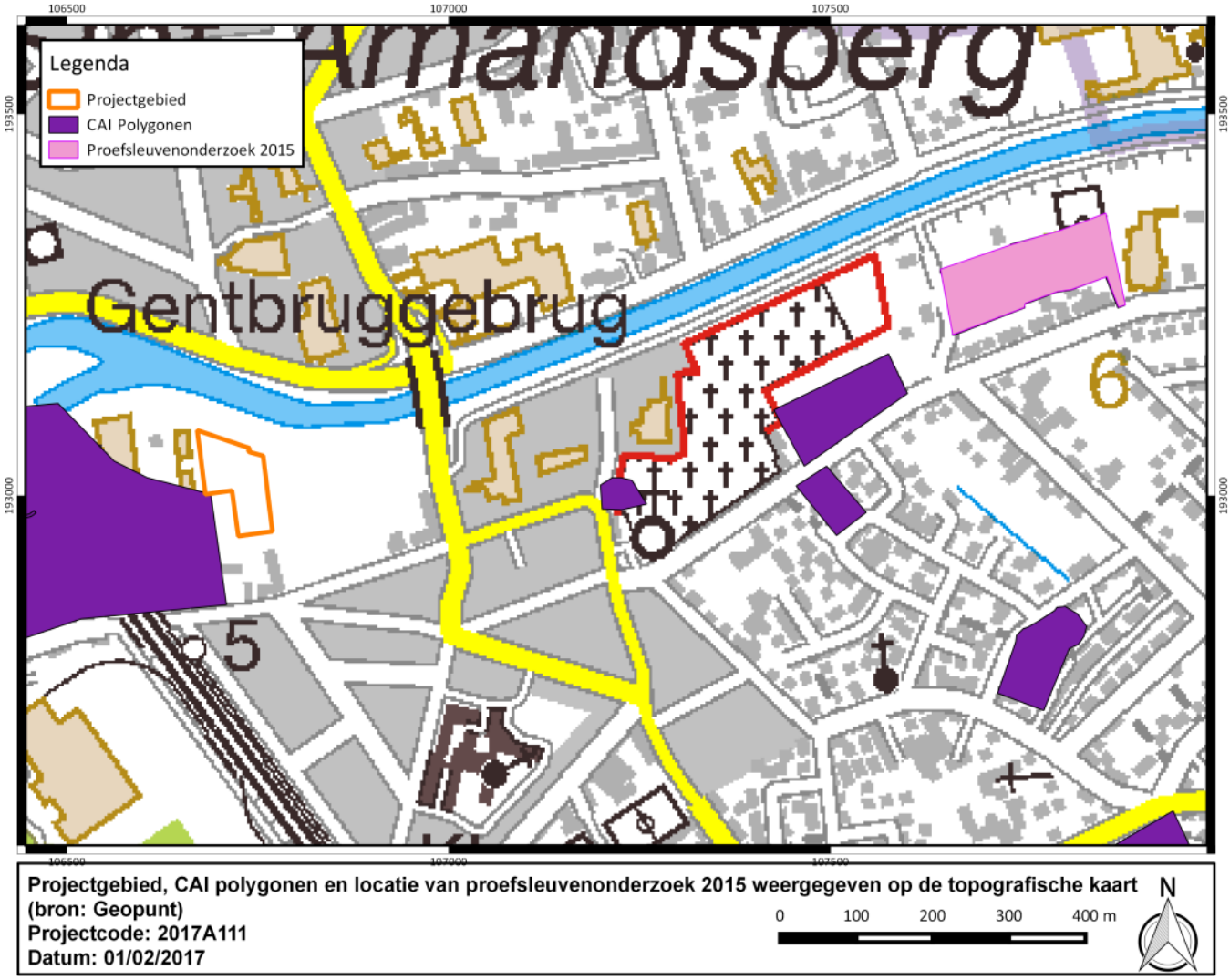
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt)

Tabel 2: Overzicht van de aanwezige CAI.

CAI nummer	***Omschrijving***
32949	Indicator; NK: Toponiem Nieuwe tijd: Kasteel Speltinckx Bron: Haudenhuyse, G., 1996: Het Kasteel Speltinckx. In: Het land van Rode, 1996, 93, p.35-37.
151225	Opgraving (1999); NK: 15 meter 16de eeuw: versterkt kasteel – resten van het Novum Castrum / Spanjaardenkasteel Bron: Laleman, M-C., 2008, Slachthuisstraat in: Archeologisch onderzoek in Gent, 1997
151273	Controle van Werken (1984); NK: 15 meter Late middeleeuwen: Klooster – in 1280 kregen de volgelingen van Clara van Assisi de toestemming zich hier te vestigen, de oudste gebouwen dateren van ca. 1285. Het klooster werd gesloopt in 1576 – Trapeziumvormige omheining met plattegrond en hoog gebouw

CAI nummer	***Omschrijving***
	staan aangegeven op de kaart van Horenbault. In de plattegrond kan een pandhof en een eenbeukige kerk worden herkend. Bij archeologische waarnemingen werden restanten van bakstenen gebouwen, menselijke skeletten afkomstig van een begraafplaats, huisraad en een bronzen beeldje geregistreerd. Bron: Charles Laleman, M-C. Lievois D. & Steurbat, P., 2008. Van Walsites en speelhoven. Het vrije van Gent bij Jacques Horenbault, 1619, Gent.
151274	Kaartstudie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: Kerk – omwalde kerksite. Deze kerk kan ten noorden van de huidige parochiekerk van Gentbrugge geplaatst worden. Het archeologisch patrimonium van deze kerk is grotendeels onder het kerkhof gelegen.
151276	Kaartstudie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: alleenstaande site met walgracht Bron: Charles Laleman, M-C. Lievois D. & Steurbat, P., 2008. Van Walsites en speelhoven. Het vrije van Gent bij Jacques Horenbault, 1619, Gent
151277	Kaartstudie; NK: 15 meter 17de eeuw: alleenstaande site met walgracht Bron: Charles Laleman, M-C. Lievois D. & Steurbat, P., 2008. Van Walsites en speelhoven. Het vrije van Gent bij Jacques Horenbault, 1619, Gent
151278	Kaartstudie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: alleenstaande site met walgracht – tweeledige grachtstructuur Bron: Charles Laleman, M-C. Lievois D. & Steurbat, P., 2008. Van Walsites en speelhoven. Het vrije van Gent bij Jacques Horenbault, 1619, Gent
151280	Kaartstudie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: alleenstaande site met walgracht –vierkante omwalling rondom verscheidene gebouwen Bron: Charles Laleman, M-C. Lievois D. & Steurbat, P., 2008. Van Walsites en speelhoven. Het vrije van Gent bij Jacques Horenbault, 1619, Gent
157765	Onbepaald archeologisch onderzoek; NK: 15 meter 16de eeuw: resten van het voormalige pesthuis van Sint-Macharius. De onderkeldering bleef intact in de aanwezige bebouwing. Bron: Helskens, M. 1993: Vondstmeldingen, Brusselsepoortstraat, Kazerne de Hollain, in: Stadsarcheologie: Bodem en monument in Gent, jg. 17, afl. 1, pp. 33-34.
157833	Toevalsvondst; NK: 15 meter Late middeleeuwen: muurresten van het klooster van de Rijke Claren dat hier gestaan heeft van de late 13de tot het eind van de 16de eeuw. Bron: Laleman, M-C., 1984: Vondstmeldingen. Gentbrugge, Guldenmeers, 17-25, in: Stadsarcheologie Bodem en Monument in Gent, jg. 8 afl. 3, pp. 62-63.
211309	Mechanische prospectie (2015); Nk: 15 meter Steentijd: geretoucheerde kling in vuursteen. Midden-romeinse tijd: brandrestengraf Vroege middeleeuwen: graf met vebrand bot met geplooid zwaard, waarschijnlijk scramasax, deel van maalsten in tefriet, en dolk of klein mes. Nieuwe tijd: grachten, kuilen, waterput Nieuwste tijd: ploegsporen en afvalkuilen.
333534	Historisch onderzoek; NK: 15 meter 16de eeuw: Papiermolen
333536	Opgraving (1994); NK: 15 meter Late middeleeuwen: aan de oostelijke buitenzijde werden restanten gevonden van een

CAI nummer	*Omschrijving*
	uitkragende latrine – verdedigingselementen; stadsmuur en versterkingstoren Bron: Laleman, M-C., & Stoops, G. Vondstmeldingen, 7. Lange Violettenstraat, Klein Begijnhof, in: Stadsarcheologie Gent, 1995, jg. 19, nr. 1, pp. 52-54.
333537	Controle van werken (1996); NK: 15 meter Late middeleeuwen: Verdedigingselementen – stadspoort Bron: Laleman, M-C., & Stoops, G. Vondstmeldingen, 7. Lange Violettenstraat, Klein Begijnhof, in: Stadsarcheologie Gent, 1995, jg. 19, nr. 1, pp. 34-35.
333538	Controle van werken (1997); NK: 15 meter Late middeleeuwen: Alleenstaand huis, muurresten opgebouw met baksteen en kleine halfondergrondse kelder die nog gedeeltelijk in grondplan was bewaard.

Figuur 15: projectgebied, CAI polygonen en proefsleuvenonderzoek uit 2015 op de topografische kaart.

Op minder dan 1 km ten oosten van het projectgebied werd in 2015 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd door De Logi en Hoorne (zie bovenstaande figuur). Relevant voor deze archeologienota is dat bij het archeologisch vooronderzoek, 'Gentbrugge-Gentbruggekouter' een kling werd aangetroffen op diepte van ca. 60cm die vermoedelijk stamt uit het mesolithicum.[2]

[2] De Logi en Hoorne, 2015. Archeologisch vooronderzoek Gentbrugge Gentbruggekouter. Rapport 26, p. 16.

1.4 De datering en interpretatie van het onderzochte gebied

Onderzoek van de recente historiek van het terrein geeft aan dat het terrein een industrieel verleden heeft en in de jaren 2000 ca. 2m werd vergraven. Bewijs hiervan zijn het EEO van de bodemsanering, het geotechnisch onderzoek en de staalname in functie van historische verontreiniging. Daarenboven zijn er geen indicaties voor afgedekte archeologie; bij een proefsleuvenonderzoek op een terrein, gelegen in een gelijkaardige landschappelijke situatie, uitgevoerd door De Logi en Hoorne in 2015 werd slechts één vondst aangetroffen die vermoedelijk stamt uit het mesolithicum. Deze steentijdvondst bevond zich slechts op een diepte van ca. 60cm. Archeologische sporen uit de jongere perioden (dan steentijd) worden dichter bij het oppervlak verwacht.

Bijgevolg kan men er van uitgaan dat eventuele archeologische sporen bij de vergravingen sterk verstoord werden. In situ archeologische sporen worden hier dus niet verwacht tot op een diepte van 2m.

1.5 Gemotiveerde advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen

Alle nuttige en noodzakelijke onderzoeken werden uitgevoerd.

In het geval van projectgebied Arbedsite Gentbrugge wordt geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd. De doorslaggevende argumenten daarvoor zijn de verstoringshistoriek van het projectgebied.

De geplande werken bestaan uit de aanleg van twee assemblagehallen. Studie van de archeologische indicatoren geeft aan dat hier vermoedelijk geen afgedekte archeologie aanwezig is.
Het luchtfotografisch onderzoek, het EEO van de bodemsanering, het geotechnisch onderzoek en de staalname in functie van historische verontreiniging tonen aan dat er zeker een afgraving en ophoging is gebeurd van 2 m dik. Dit betekent dat het terrein tot op een diepte van minstens 2 m verstoord werd. Indien hier ooit archeologisch erfgoed aanwezig was, werd dit bij deze werken sterk vergraven.

De kans dat de uitvoering van de vergunningsaanvraag in kwestie archeologische sporen zal verstoren wordt extreem laag ingeschat. Indien er toch archeologische sporen aan het licht zouden komen, zou hierbij elke vorm van context zoek zijn. Het potentieel op kennisvermeerdering is dus zeer gering.

De afweging van de financiële kost van het archeologisch onderzoek tegenover de eventuele kenniswinst heeft geresulteerd in het advies om af te zien van verdere onderzoeksdaden.

Uiteraard moet wel gewezen worden op de bestaande archeologische meldingsplicht, conform artikel 5.4.1 van de vigerende wetgeving met betrekking tot het onroerend erfgoed.

Deel 3: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

De Logi en Hoorne, 2015. Archeologisch vooronderzoek Gentbrugge Gentbruggekouter. Rapport 26

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

Deel 4: Bijlagen

Projectcode	**2017A111**
Onderwerp	**Gent Arbedsite**
Plannummer	1
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	10/01/2017

Plannummer	2
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	10/01/2017

Plannummer	3
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2015

Plannummer	4
Type plan	Bouwplan
Onderwerp plan	3D-weergave geplande werken
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend

Plannummer	5
Type plan	Afbeelding
Onderwerp plan	Huidige toestand van het projectgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend

Plannummer	6
Type plan	Afbeelding
Onderwerp plan	Huidige toestand van het projectgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend

Plannummer	7
Type plan	Grondplan
Onderwerp plan	Uitgevoerde boringen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend

Plannummer	8
Type plan	Luchtfoto
Onderwerp plan	Uitgevoerde sonderingen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend

Plannummer	9
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1971

Plannummer	10
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1979-1990

Plannummer	11
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2000-2003

Plannummer	12
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2008-2011

Plannummer	13
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2015

Plannummer	14
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	CAI-polygonen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	10/01/2017

Plannummer	15
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	CAI en proefsleuven 2015
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	10/01/2017